

Tystysgrif Addysg Gyffredinol
Uwch Gyfrannol/Uwch

980/51

MATHEMATEG M1

Mecaneg 1

A.M. DYDD MAWRTH, 15 Ionawr 2008

(1½ awr)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlaû;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

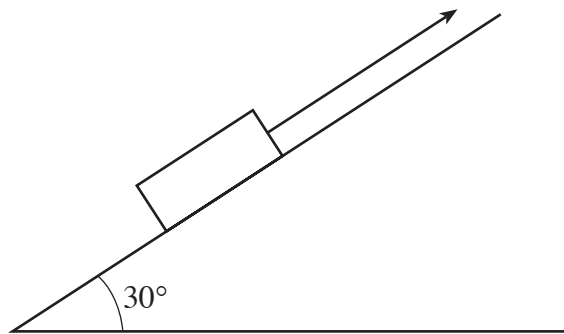
Cymerwch g fel 9.8 ms^{-2} .

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Atgoffir chi bod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Mesurir buanedd cerbyd, sy'n symud â chyflymiad unffurf ar hyd ffordd lorweddol syth, yn y pwyntiau A a B ar y ffordd. Ei fuanedd yn y pwynt A yw 12 ms^{-1} a'i fuanedd yn y pwynt B yw 20 ms^{-1} . Y pellter AB yw 1000 m .
- (a) Dangoswch mai cyflymiad y cerbyd yw 0.128 ms^{-2} . [3]
- (b) Darganfyddwch yr amser y mae'n cymryd i'r cerbyd deithio o A i B . [3]
- (c) Darganfyddwch fuanedd y cerbyd 25 s ar ôl iddo fynd heibio i A . [3]
- (ch) Cyfrifwch bellter y cerbyd o A 30 s ar ôl iddo fynd heibio i A . [3]
- (d) Brasluniwch graff cyflymder-amser ar gyfer y daith o A i B . [2]
2. Gollyngir pêl o ddisymudedd o uchder 3.6 m uwchben llawr llorweddol. Y cyfernod adfer rhwng y bêl a'r llawr yw 0.3 . Cyfrifwch fuanedd y bêl yn syth ar ôl iddi adlamu oddi ar y llawr. [5]
3. Mae'r diagram yn dangos sled â rhaff ynghlwm wrthi ar riu. Mae'r rhiw wedi'i modelu fel plân garw sydd wedi'i oleddu ar ongl 30° i'r llorwedd ac mae'r rhaff wedi'i modelu fel llinyn ysgafn anestynadwy sy'n baralel i linell goledd mwyaf y plân. Mae'r sled wedi'i modelu fel gronyn, màs 15 kg . Y cyfernod ffrithiant rhwng y sled a'r rhiw yw 0.2 .

Pan fydd y tensiwn yn y rhaff yn 12 N , mae'r sled yn llithro **i lawr** y rhiw. Cyfrifwch faint cyflymiad y sled, gan roi eich ateb yn gywir i un lle degol. [6]

4. Mae parcel ar lawr lifft sy'n esgyn (*ascend*) â chyflymiad 0.8 ms^{-2} . Màs y parcel yw 20 kg a màs y lifft yw 700 kg .
- (a) Cyfrifwch y tensiwn yng nghebl y lifft. [3]
- (b) Darganfyddwch adwaith llawr y lifft ar y parcel. [3]

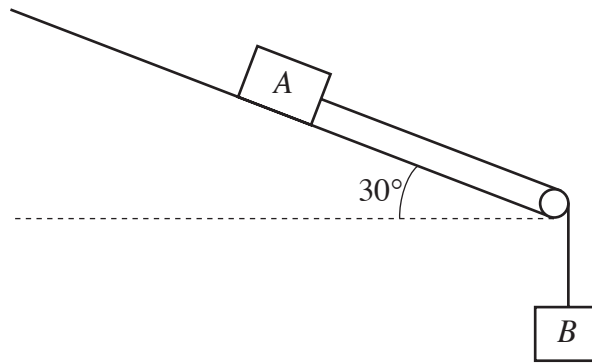
5. Mae dau dryc tegan yn symud i'r un cyfeiriad ar hyd yr un llinell lorweddol syth. Mae tryc A , mäs 0.48 kg , yn symud â buanedd 0.075 ms^{-1} ac mae tryc B , mäs 0.36 kg , yn symud â buanedd 0.05 ms^{-1} . Mae tryc A yn dal tryc B ac yn gwrthdaro'n union ag ef. Yn dilyn y gwrthdrawiad, mae A yn parhau i symud i'w gyfeiriad gwreiddiol a'i fuanedd yw 0.06 ms^{-1} .

(a) Darganfyddwch fuanedd B yn dilyn y gwrthdrawiad. [3]

(b) Cyfrifwch y cyfernod adfer rhwng y triciau. [3]

(c) Darganfyddwch yr ergyd a roddir gan A ar B . [2]

6. Mae llinyn ysgafn anestynadwy yn cysylltu gwrthrych A , mäs 2 kg , â gwrthrych B , mäs 3 kg . Mae'r diagram yn dangos A ar blân llyfn, sydd wedi'i oleddu ar ongl 30° i'r llorwedd, ac mae'r llinyn yn mynd dros bwli ysgafn llyfn ar ymyl y plân fel bod B yn hongian yn rhydd. I ddechrau, cynhelir A yn ddisymud gyda'r llinyn yn dynn.

Fe ryddheir y system o ddisymudedd. Darganfyddwch faint cyflymiad gwrthrych A a'r tensiwn yn y llinyn. [7]

7. Mae'r diagram yn dangos rhoden unffurf AB , hyd 3 m a mäs 9 kg , â gronyn, mäs 2 kg , ynghlwm wrth A . Mae'r rhoden yn gorwedd yn llorweddol mewn cydbwysedd ar ddau gynhalydd llyfn yn y pwyntiau P a Q ar y rhoden, lle mae $AP = 1.2 \text{ m}$ ac $AQ = 2.6 \text{ m}$.

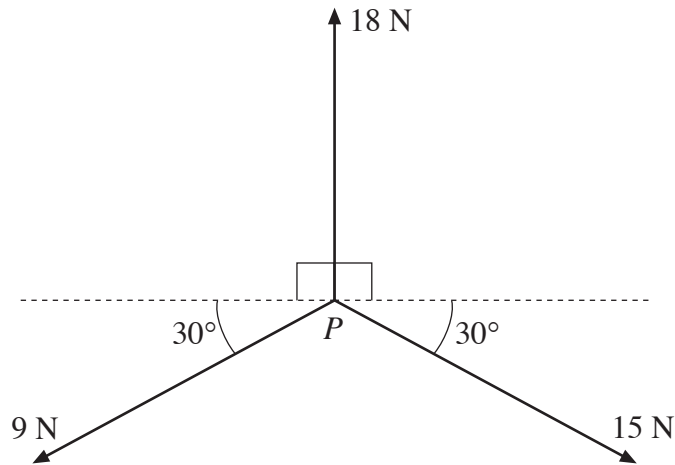

(a) Cyfrifwch yr adweithiau yn P a Q . [7]

(b) Pan osodir gronyn ychwanegol, mäs 3 kg , ynghlwm wrth y pwynt R ar y rhoden, mae'r rhoden ar fin troi o amgylch P . Cyfrifwch y pellter AR . [3]

TROSODD

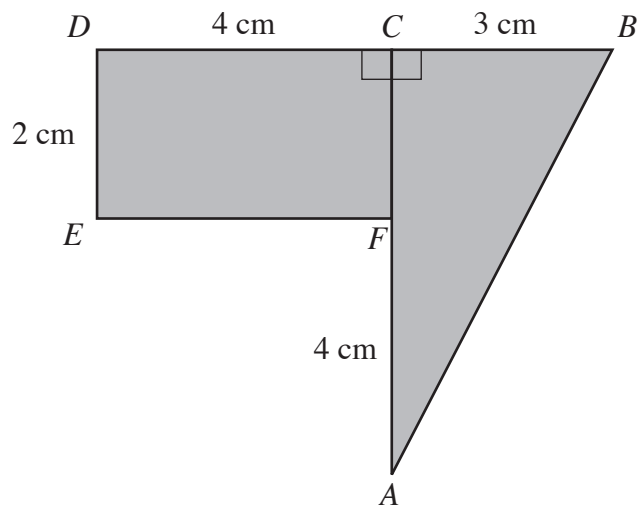
8. Mae tri grym llorweddol, meintiau 18 N, 15 N a 9 N, yn gweithredu yn y pwynt P yn y cyfeiriadau a ddangosir yn y diagram.

Cyfrifwch faint a chyfeiriad grym cydeffaith y grymoedd.

[8]

9. Mae'r diagram yn dangos lamina unffurf $ABCDEF$. Mae'r lamina wedi'i ffurfio gan driongl ABC sydd ag ongl sgwâr yn C a phetryal $CDEF$. Dangosir y mesuriadau yn y diagram.

- (a) Darganfyddwch bellterau craidd màs y lamina o DE a DB .

[9]

- (b) Crogir y lamina'n rhydd o D ac mae'n hongian mewn cydbwysedd. Darganfyddwch yr ongl rhwng DB a'r fertigol.

[2]